

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O scrie garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile neprimite nu se întorc — Mănușorile nu se retrămit.

Nr. 225.

Luni, Marți, 13 (25) Octomvre.

1887.

Brașov, 12 Octomvre 1887.

Cu ocaziunea aniversării diplomei din Octomvre 1860, care deșteptase speranțe atât de frumoase în sînul tuturor popoarelor monarhiei habsburgice, și iarul cehic din Praga „Hlas Naroda“ se provocă la următoarea aserțiune a lui Palacky:

„Pe cât timp popoarele voru avé cause de a-și teme naționalitatea, nu va fi în Austria nici mulțămire nici pace. Decă în această privință nu se voru da garanții în însuși organismul statului, frazele mulcomitoare din partea celor dela guvernă voru fi risipite înzadar. Neîncrederea se va lăși totu mai tare, subminându toate legăturile devotamentului și ale iubirei.“

Valorea acestei aserțiuni a marelui patriot boem o scimă apreția și noi, cei din partea de dincóce a monarhiei, în tótă însemnătatea ei. De aceea trebuie să ne bucurăm, că bărbații de stat austriaci se străduiesc a aplana în mod pacinic conflictul dintre Cehi și guvernă ivit din cauza unei măsurii asupritore pe tărul instrucțiunii. Trebuie să se delature causele, cari facu pe Cehi să și témă naționalitatea și bine și înțeleptă lucră corifeii maiorității parlamentare din Austria, decă nu pregetă a-și da concursul lor pentru ca să se pótă delatura bănuielele Cehilor.

Dela modul cum se va rezolva afacerea scólor medii dincolo de Laita depinde chiar existența și programul regimului actual și, cum pînă bine situațiunea din monarhia, trebuie să dorim ca sistemul de guvernare din Austria, întemeiat pe principiul egalei îndreptăți politice-naționale a tuturor popoarelor, să nu sufere vre-o lovitură neașteptată prin vr'unu pasu neprecugetat al guvernului.

Scirile ce sosesc din Viena ne spun că acum și Polonii și conservativii germani din maioritate; adecă fracțiunea Hohenwart și Lienbacher sunt gata a sprijini dorințele îndreptăite ale Cehilor în privința instrucțiunii secundare. Astfel se speră, că conflictul se va rezolva în favoarea sistemului de guvernare actuală, încungiu-rându-se pericolul unei eventuale schimbări a guvernului.

În partea de dincóce a monarhiei corifeii politici nici că se gândesc a lua vre-o măsură pentru mulțumirea naționalităților și tótă atențiunea lor este îndreptată adă asupra *espunerei financiare a d-lui Tisza*. Ministrul președinte și actualul conducător al ministerului de finance a dezvoltat în espunerea sa nisce speranțe foarte optimiste. El crede că primindu-se propunerile sale, până în anul 1890 deficitul financiarilor ungare pótă fi delaturat. Câte promisiuni de aceste nu au făcut în fiecare an ministrii de finance unguresci și ce s'a alesu din tóte o sém-țimă destul de amar noi, contribuabilii!

Din afară ne sosesc o scire senzațională. *Pretendenții la tronul Franciei* éráși se mișcă: N'a ajutat nimicu nici espulsarea prinților. Contele de Paris crede binevenit momentul de a iniția o agitațiune în stil mare în favoarea sa. El se află acuma în Dortrecht, în Olanda, și aici primesc pe aderenții săi, cari îl vizitează în masă. Secretarul contelui de Paris, d-lu Camille Dupuy, a declarat într-o convorbire, ce a avut o c'unu redactoru, că contele și amicii săi sunt convinși, că singura formă de guvernare, care pótă să favorizeze dezvoltarea Franciei, este monarhia democratică. „Noi nu suntem conjurați periculoși“ duse Dupuy, „voimă numai să redăm Franciei forma de guvernare, ce a introdus-o casa de Orleans, alu căreia reprezentantă e contele, și sub care Franca a fostu fericită.“

Caracteristică e că contele de Paris nu vré să comunice numele celor ce-l vizitează. Se duse că voiesce să evite orl-ce svon. Ori și

cum însé dovedesce atitudinea lui, că Franca încă n'a scăpatu de pericolul unor noué turburări interioare. Probabil că acțiunea contelui de Paris este sprijinită și de cătră Rusia, de aceea trebuie să i se atribue o importanță deosebită.

In memoria lui Iacobu Mureșianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei“ a mai primitu următoarele telegrame și scrisori de condolență:

Budapesta, 10 (22) Octomvre 1887.

După o absență de mai multe zile returnându din străinătate, o străinătate unde rară pătunde veste despre Români, aflai de gréua lovitură a sorții, gréua pierdere ce ai îndurat și D-ta cu familia, dér națiunea noastră desclinită. Vinu deci a Vê ruga, să primiți și din a mea parte, ca a unuia dintre cei mai vechi amici și onorători, espresiunea celei mai sincere condolențe.

V. Babeș.

Deva, 10 (22) Octomvre.

Deși târziu, totuși permiteți-ne și noué ca unor modești învățători, simpli dileri ai națiunii române, să ne exprimăm sémțemintele de adenci regrete, de recunoștință și piă memoria față cu pierderea ce a suferit-o prin mórtea tatălui D-vóstre familia și națiunea.

„*Apparent rari nantes in gurgite vasto*“, duse foarte frumosu celebrul poetu străbun Virgiliu, în Aeneida sa. Și noi voim a ne exprima tocmai după cum se exprimă eroul epopeei romane: De amă mai vedé bărbați de aceștia emulându în nobila luptă pentru progresu, pentru recăștigarea drepturilor politice ale poporului român, ca Iacobu Mureșianu!

Elu în cariera spinosă de profesor și publicist român într'unu timp de unu jumătate de seculu era esemplu în gândiri și aspirațiuni mărețe, bărbat devotat binelui general. Elu dăua-nóptea, în timpuri bune și rele, cu cuvântul și fapta aducea obolul său pe altariul Minervei pentru luminarea poporului român.

Visul de aur și idealul lui Iacobu Mureșianu pe marea suferințelor națiunii române, prin mijlocul valorilor celor turbate, era a vedé pe toți fii poporului luptându-se cu credință neclătită și cu bărbăția pentru realizarea aspirațiilor drepte și sante naționale.

Calea pentru realizarea acestui ideal a vedit-o croită, căci în tinerimea română de dincóce de Carpați a inspirat sémțeminte nobile, curagiu neînduplecat și energiă în luptă. Elu a fostu apostolul libertății și apărătorul celor asupriți. Despre unii ca aceștia duse sf. scriptură la Luca Evanghelistul: „Celu ce va face și învăța mare se va chiama întru împărăția lui Dumneđu!“ Ne asociăm și noi la doliul națiunii și ne exprimăm condolența față cu familia decedatului, dorind ca Dumneđu să o mângăe, ér lui Iacobu Mureșianu îi dusem:

Mergi spirite pe calea ce și-ai sémnat-o cu flori! Sbori spirite pe plaiurile ceresci, și petrece acolo în cerul spiritelor frătesci! Noi în inimile noastre îți vomu redica o coronă ideală, care va purta inscripțiunea: „Nobilu trăsesci și după ce ai murit. Fiă ca marele teu sufletu să ne inspire tuturor iubirea binelui și să ne conducă pururea pe calea dreptului!“

În numele corpului învățătorescu alu tractului Devei.

Nechita Luculețu.

Simeon Vladu.

Fapte patriotice.

Teuții de sus, Octomvre 1887.

(Urmare.)

După acestu recursu la 3 luni tinu pretorele A. Smidt o cercetare, la care eram citat ca acusat, și la care nici că mi-au fostu chemați martorii și nici că a

fast de față adevărul acusat. Recursul susținut la pretore i s'a datu acestuia și cu acela umbra lăudându-se între poporeni mei, că va vedé popa cu cine își face trebă!

Notarul scia ce are să fiă sfirșitul, că adecă nu dreptatea va reeși invingătoare, ci arbitriul. Așa s'a și întemplat.

Adecă notarul a concipiat o scrisore contra întreprinderii, contra preotului și a senatului scolaru de următorul cuprins: „Stimate d-le pretore suprem! D. preotul administratoru din Teuții de susu silesce pe locuitor cu amenințări la primirea unei repartiții, care pră mult întrece preste puterea acelora, ca să dădească o scólă comună, nu ne putem lăsa în așa mar chel-tueli, — numai cu paguba noastră materială am puté spesa, — dér încă și aceea credem, că d-lu preot Ioan Costin nu este îndreptătit ca prin o păreche de ómeni, supuși și obligați lui după placu, să arunce greutăți pe comună și la plătire să ne siléscă.

Din această cauză rugăm pe stim. d-nu pretore supr. să se îndure a îndruma pe juđii comunali la reținere legitimă, nu cumva prin silirea preotului să fim espuși la neplăceri.“

Acastă scrisore a trimis-o notarul la judele din Teuții de susu, care cu multu zel, în formă oficiosă, a chemat pre credincioși la sine prin subjude, în 10 Iuliu ca să o subserie; au subscris-o aprópe 25 de inși, toți de pânza judelei; totu la această scrisore a subscrisu notarul și din Satunoulu de susu vr'o 9 inși. De însemnată este, că la poporeni nu li-a esplicat deplin ce cuprinde scrisorea și așa i-a sedusu.

Acastă scrisore așa subscrisă o susținut notarul pretorelui pre lângă altă scriptă, în care merge și mai departe în tulburare.

Și pe basa acestora află de bine pretorele a mē pune pe mine sub acuză, că pentru-ce voiescu eu a face scoli. După cercetarea tinută în 17 Augustu, fuseu surprinsu cu o judecată sub Nr. 1356/1887, în care se duse să solvescu lui Papp Zsigmond 4 fl., căci nu s'a putut afla în decursul cercetării, că densusu a agitatu poporul contra edificandelor scoli, că din fasiunea martorilor reese, că și elu s'a oferit a ajutama la edificare, că pre lângă cei 2 martori, 13 poporeni din Satunou spun, că n'a agitat contra scóloru.

În această decisiune, după cum se vede, foarte frumosu este spălatu notarul, însé ar fi trebuit pre lângă acesta și o îndrumare, în care să se spună cum trebuie să se porțe față de cauza scóloru edificande, — că adecă densusu și juđii să dea totu sprijinul senatului scolaru — ceea ce pótă cu voia s'a omis.

Convingendu mē deplin că prin această cercetare și rezoluțiune s'a ingreunat și mai tare poziția senatelor scolare, încatu nu mai potu funcționa regulat și suntu multu lovite în drepturile lor chiar prin pretorele supremu, am susținut următoarea apelațiune cătră vice-comitele comitatensu:

Nr. 124

1887.

Onoratú oficiu vicespanalú!

Subscrisulú copia Nr. 1356/1887 aici sub a) cu onóre alăturată în cauza notarului Papp Zsigmond o apelezú.

1. În înțelesul legi din a. 1876 despre forurile scolare, art. XXVIII § 9 în cauza edificării scóloru a hotărit unu senat alesu după tóte regulele și legile normative în această privință, și care au depus și jurământul de lipsă.

Hotărîrea acelora guvernul diecesanú ca foru supremu, în anul curentu 9 Februaru sub Nr. 1196 a aprobat-o și întărit-o după cum apare din copia aici sub b) alăturată.

2. Indată ce această aprobare supremă o făcu cunoscută credincioșilor mei, notarul cercualu a și început a critica hotărîrea senatelor și decisiunea aprobătoare a forului supremu, dicens: „că eu ca presidele senatelor pre locuitorii comunali i silescu cu amenințări, că eu cu senatele scolare nu sunt îndreptătitu ca să facem hotărîri ingreunătoare, că membrii senatelor scolare, cari trebuie să judece și lucre conformu jurămintelor depuse, mi-arú fi supuși, precum apare destul de chiaru din scriptele respectivului. La începutu a agitatu poporul prin vorbe în contra nobilei întreprinderi, însé după ce eu, ca presidele senatelor scolare, l'am pârătú — sub nr. 77 — a începutu a tulbura poporeni prin scripte.

3. Scripta amintită de sub nr. 77 am susternut-o în 9 Maiu d lui pretore supremă, cu rugarea să iee la întrebare pe numitul d. notar, cum cutază a agita contra unei hotăriri aduse de unu foru supremu și legitimu; d-lu pretore supremu i-a lăsatu timpu și ocaziune lui Papp Zsigmond, not. cerc., ca să și potă continua agitațiunile după placu, căci, numai după trei luni și 8 zile ținu cercetare, der acuma, la această cercetare, eu, acusatoulu, eram citatu ca acusat, după cum se vede din "citațiunea" sub c) alăturată.

4. Infățișându mă la cercetare, la care martorii mei n'au fostu citatiți, ci eu fusesi provocatu să-i dau pe față, din întâmplare Avramu Mădărașu, judele com. din Satnou de sus, care a fostu subserisut la scripta compusă prin notar, și care ca acusatou contra mea a fostu citatu dora prin notar, la rugarea mea a fostu ascultatu ca martore prin pretorele supremu, însă, după cum se vede din declarațiunea sub d alăturată, a mărturisitu falsu, să pote că a dicitu d. notar și aceea ce a mărturisitu respectivulu da când deja era acusat.

Mărturisirea lui Mihailu Cinege, care s'a ascultat mai târziu prin d. pretore, încă este introdusă în protocolu falsu, adevă ce aru fi fostu ingreunătoru pentru notar nu s'a indusu în acela.

Ce se ține de cei 13 locuitoru din Satnou de sus, suntu falsu introdusi între martori, seu dora argumenteză pe lângă d. notar și aceea, că dășii n'au fostu de față când a agitatu, decă se pote și așa mărturisi și a fi martoru, atunei jumătate comitatulu ilu pote lua de martore d-lu pretore, că eu credu că jumătate comitatulu n'are cunoscința ce face acestu individuu față cu scolile noastre.

5. Locuitorii din Satnou de sus, cari au fostu citați, n'au figuratu ca martori ci dimpreună cu notarulu au fostu de față ca acusatou contra mea, că pentru ce voiescu eu a zidi școla, pentru aceea i a întrebatu d. pretore ce li-ar fi plângerea și plângerea acelora a spus-o judele lor, precum se vede apriatu din protocolu investigațiunei. Vădenduu eu aceste, rugaiu pe d-lu pretore să nu se lase a fi sedusu prin subserierea înscenată prin notar, și să nu țină în privința scoloru nici o cercetare, căci face cercetare contra hotăriri unu foru supremu și vatămă autoritatea aceia, m'am contra-pusă acestei procederi, și pentru aceea ca baremi cu poporeni din Tăuții de sus să nu țină cercetare în cauza scolară, după cum apare apriatu din scripta sub e alăturată, această scriptă și-a avutu succesulu doritu.

(Va urma.)

SCIRILE ȚILEI.

Incă o comună s'a revoltat. După „Pester Lloyd“ cauza revoltei ar fi următoarea: Locuitorii comunei *Peröcseny* din comitatulu *Hont* își luau fără a li se concede lemne din pădure și vâna, din care pricină fură de repetite ori condamnați la pedepe în ban. În zilele acestea ducându-se forestierulu cu 4 gendarmi și cu unu esecutoru în comună, ca să sevestreze pe locuitoru pentru prevaricațiunile silvice, aceștia se înarmară cu cio-mage și cu furcôe de feru, alungară pe esecutoru, prinseră pe gendarm și dederă focu clăieră pădurarului. Săra a sositu din *Ipolysag* unu despărțimentu de gendarm sub conducerea unu sublocotenent, care areștă pe 16 locuitoru. Satulu e păditu de ulani.

—x—

Dr. *Davidu Starcevič* e bolnav în areștu. Cerenduu să fiă transportatu în spitalu, tribunalulu din *Agram* a respinsu cererea pe temeulu cercetării mediciloru.

—x—

D-lu *Ioanū Mihalcea* și-a serbatu cununia sa cu domnișora *Elena Vioreanu* eri Duminea 11 Octomvre în Sf. Biserica „*Negustorii*“ din *Bozou*. Felicitări căldurose tinerei părechii.

—x—

Suntă forte dese casurile, în care preoții unguresci nu imormenteză pe credincioșii loră sëraci fără plată

în zilele trecute amu comunicatu două casuri. Acum un nou cas ni-l comunică „*Pester Lloyd*“: Preotulu ref. din *Szerencs* n'a vrutu să imormenteze pe fetița unu meseriaș, fără plata tacsei restante bisericesci de 2 fl. 13 cr. Bietulu omu, lipitu de sëracu, fu nevoitu să-și dăcă copilulu la gropă fără preot.

—x—

Ministerulu a aprobatu cunoscuta *invoială* făcută între comuna *Brașov* și între comunele *Săceleloru* Magistratul din locu a și primitu la 20 Octomvre n. emisul ministerialu privitoru.

—x—

Nici bugetulu comunei *Caransebeșu* nu e fără deficitu. Unu deficitu de 7000 fl. pentru unu venit comunalu de numai 15,000 fl., asta-i totuși enormu! Se va acoperi printr'unu aruncu comunalu. Mai bine ca tote stă bugetulu comunei *Becichereculu mare*, care are unu plus de . . . 1 cr!

—x—

La vama română dela *Predeal* s'a confiscat o cățătime însemnată de haine și de cisme, adresate unor negustori din *București*.

—x—

„*Epocei*“ i se spune, că comisia însărcinată a examina diferitele modele de puscă cu repetițiă presintate *ministerului român* de răboiu de cătră unii fabricanți, a depus raportulu seu, conchișenduu la respingerea tuturor aceloră modele, nici unulu ne-intrininduu condițiunile unei arme perfecte.

—x—

În locul batalionulu 23 de vânători, ce staționa în *Abrud* și care acum e în garnisonă la *Sibiu*, s'a transferat la *Abrud* batalionulu 2 din regm. 51 de infanteriă.

—x—

Diarnistulu *Iosefu Boronkay* a defraudat mari sume de bani la o primăria cercuală din *Pesta*. Pasărea, care sburase, a fostu prinsă în *Abony*, comitatulu *Albei*.

Invetământulu ruralu și domeniulu coronei.

Cetimuu în „*România Liberă*“:

Conformându-se unei înalte dorinți, exprimată încă din prima zi de Maiestatea Sa, administrațiunea domeniulu Coronei continuă a lucra cu o stăruință nepregătită și neîntrecută la dezvoltarea și propășirea invetământulu ruralu.

La 4 ale lunei curente s'a deschis erășii unu nou localu de școlă, în numele *Regelui*, de cătră d. Ionu *Kalinderu*, administratorulu domeniulu Coronei.

Acăstă deschidere a fostu o sërbitore pentru comuna *Balta Dómnei*, de pe domeniulu *Gherghița* (*Prahova*). Unu publicu numerosu, compusuu din locuitorii comunelor *Balta-Dómnei*, *Gherghița*, *Ciumații*, *Sudiții*, etc. proprietari de prin vecinătate cu dómnele lor, mai multu fruntași, ca preoții, invetătorulu, primarul cu consilierii, se adunaseră dinaintea școlei. Unu mare număr de foști militari, purtându pe pieptu însemnele dobândite în ultimulu răboiu, formau ca o gardă de onore. Localulu este o clădire nouă, frumoasă, bine întocmită, de țidăria solidă, și cu încăperi indestulătore și luminoase. Clasele suntu înzestrate cu totu materialulu școlar de trebuință, procuratuu în cele mai bune condițiuni. Atătu fațada cătu și interiorulu fusese decorat cu multu gustu, cu frunziș și ghirlande. Timpulu veni și elu în ajutorulu sərbărei, fiindu cătu se pote de frumosu. După terminarea sfințirii școlei, d. *Kalinderu* ținu următoarea cuvântare:

Elu arunca priviri pline de nedumerire spre locul de intrare alu gării.

— Tată, dăse *Ioana*, vino odată, e timpul să ne suimuu în vagonu.

— Dér nu vedu pe *Hubert*, dăse *Marchisulu* cu nerăbdare. Cu tote că 'mă promisese d'a fi aici la ora fcsată.

— Hei, d-ta sci bine, tată, că nu putemuu conta pe promisiunile doctorului.

Marchisulu își freca sprincena și se uita la fiica lui cu o mânia înăbușită, care-lu puse în uimire pe *René*.

Intr'o clipă, elu creșu a descoperi în istoria acestei familii lucruri misterioase și jalnice.

— Trebuie să amănămu plecarea decă doctorulu nu sosese la timp, dăse *Marchisulu*, fiindu încă totu palidu și agitat.

— D-ta uiti, tată, dăse *Ioana* cu rēcělă, că în castelū tótă lumea e pregătită pentru sosirea noastră, și că aici nu se mai află nici unu servitoru.

— Ah! e adevăratu, răspuse *Marchisulu* suspinând. Doctorulu nu sosi încă și se decisă a se sui în cupeulu vagonului.

René se aședăse față 'n față cu *Ioana* și nu se mai sătura d'a o privi; intrăga ei ființă ilu încânta, dela surisulu ei, până la ținuta grațioasă ce-o luase în unghiulu vagonului. La stațiunea a patra trenulu trebuia schim-

Scumpi copii! Voi, cari m'ascultați și care vedeți astădu deschișându-se ușile acestei frumoase clădiri, datorite mărinimiei *M. S. Regelui*, clădire care este casa, averea noastră, precum va fi și aceea a copiiloru și a strănepoților voștri, dragi copii veniți pentru a lua parte la acăstă mare sərbare, ascultați câte-va cuvinte dela unu omu, care prin virstă ar pute fi tatălu vostru și care vă vorbește cu tóta inima.

Care este invetământulu pe care veniți să-lu primiți în acăstă școlă? Invetământu, care e temeliea tuturor celorlalte, seu mai bine dicitu, din care decurgu tote celelalte. Acestu invetământu este:

Cinstiți pe *Domnul Dumneșeu*, cinstiți prin urmare pe tata și pe mama, care-lu infățișezi pe pământu, care v'au datu povețele onorei și ale virtuței. Arătați-le iubire, ascultare și îngrijire, căci de pe urma lorū veți avu dreptulu de a vă dăce omeni cinstiți, dela ei ați primitu cunoscința datorințelorū vōstre, dela ei veți moșteni numu bunu printre consăteni și vașă în obște.

Iubirea, ascultarea și respectulu de părinți, aceste se numesuu cu unu nume: *cucericie*, căci facu și ele parte din cultulu ce totu omulu e datoru cătră *Totu-Puterniculū*, cătră patriă, cătră familiă.

Patriă e muma noastră cea dintăiu, ea a fostu muma strămoșilorū noștri și va fi și aceea a copiilorū și a strănepoțilorū noștri. Pentru ea nu trebuie să cruțămuu nici o jertfă, nici a vremei, nici aceea a muncii, nici măcară a vieței; în totu casulu trebuie să fiți gata a-i da ei totu. Când dăcu patriă, înțelegu prin acestu mare cuvântu și capulu ei, *Regelu*, care este brațulu și sufletulu ei, care este și elu părintele poporului, dér unu părinte fără slărșitu.

Da, omeni buni, care sunteți aici de față, care ați primitu botezulu de sânge în răboiu și care purtați pe pieptu semnul biruinței, țera părintescă e aceea pentru care au murit soldații români la *Grivița*, la *Plevna*, la *Rahova*, la *Smărdan*. Bărbăției lorū și vitejiei Capulu oștei datorimuu neatrănarea și prin urmare *Regalitatea* de care ne bucurămuu acum. Când priviți mărirea acestorū fapte, nu uitați că le datorimuu sângelui acestorū bravi. Dânduși vieța lorū pentru patriă, ei s'au făcutu demni de celū mai marețu mormentu și dăcenduu mormentu nu vorbescu de acela care cuprinde rămășițele lorū, ci de țera întregă, care este mormentu lorū. Numele lorū și amintirea faptelorū lorū vorū rămăne în inima tuturorū, pe când monumentele cele lucrate de mâna omului vorū peri sub loviturile vremei.

Luati-vă, scumpi copii, după acele pilde, care vi le-au lăsatu de moștenire părinții, rudele și concetățenii voștri, fiți incredințați, cum au fostu ei înșiși, că fericirea este unu rodū alu libertăței și că libertatea cere unu sufletu mare.

Omeni buni, cari mă ascultați, aceste cuvinte nu vi le spunu ca mângăere pentru copii, frații, seu prietenii ce l'ati pierdutū pote la rebelu; dășii au murit cu inimă. Nu voiți ore și voi, ca ei, mai bine o trecere din viață la mōrte, peste care se revarsă gloriă decătu unu trai întunecosu? Prin încetarea lorū de a mai fi printre voi, casa voastră nu a rămasu deșertă, căci camarazi voștri din care multu au primitu îngrijirea cea bună ca de mamă, a compătimitōrei *Reginei* nu mai suntū, dér gloriă lorū viețuesce și ne mângăe de acăstă dureroasă pierdere.

Aușind neîncetatū cum sună numiți ea pilde de vitejie și de iubire de țeră, și laudați pentru jertfa lorū, insufleți-vă, dragi copii, a-i urma, a pași pe drumulu celū slăvitū pe care l'au deschisū ei.

Gândiți-vă că este o daorință sfântă și când ve va veni rëndulu, arătați-vă și voi demni de mânia cu care salutămū ați amintirea lorū.

Acăstea suntū sentimente de care vă vorbescu aci în puține cuvinte, și pe care unu istoricu grecu din vechime le dezvoltă într'unu chipu strălucitū. D-ta, d-lu invetătoru, nu mă indoescu, le vei sădi în inima și mintea școlariilorū; istoria noastră e din fericire destulū de bogată cu fapte mărețe pentru ca sarcina acăsta să-ți fiă ușoră.

D-ta, d-le primaru, care represinți autoritatea, binevoesce a apăra acestu aședământu bine-făcătoru cu care mărinimia *Regelui* nostru a înzestratū satulu, povățuesce pe locuitoru să-și trimită copii la școlă, lucrăză ca ei

batu și mulțimea așteptată. Acăstă împrejurare fu binevenită pentru *René*, putendu-se preumbla cu *Ioana*, și fiindu câte-va minute împreună.

— Cătu sunt de fericitū, că te-am pututu revede, îi dăse elu; d-ta nu poți sci cu ce nerăbdare am așteptatū acestu momentu! Să te vedu în fiă-care clipă, să petrecu ca și d-ta sub acelașu coperișu.

— Nu-mi vorbi astfelū! îi dăse ea cu bruscheță și cu unu felu de grōză.

Ținērulū se uită cu surprindere la față, care își încrețise sprincenele.

Moștenirea ce o făcuse *René*, îi permitea d'a se'nsuma ori când ar fi voitū; dér elu spera să câștige iubirea *Ioanei* înainte de a-i descoperi schimbarea produsă în poziția lui. De sigurū, ținuta tinerei pentru elu nu era încuragiatore și elu nu-și putea esplica ce felu de terōre ar fi pututu cuprinde în momentulu în care elu își da silința a o face să ghicescă afecțiunea lui.

În fine, elu trebuia să mai aștepte; pote-că în decursulu șederii lui în castelū i se va da ocaziune a descoperi tinerei fete violenta pasiune de care era cuprinsu pentru ea.

Trenulu așteptatū se dări în capētulū gării, întocmai ca unu animalu negru cu ochi de focu, sfōrândū totū mai repede cu cătu mai multū se apropia. Sosi în fine suflândū, își domoli apoi mersulu, și în urmă se opti-

FOILETONU.

O NÓPTE TERIBILĂ.

de *Maurice Reynold*, traducere de *Ioanū E. Prodanu*.

(Urmare.)

V.

Loculu de intēnire se alesese gara dela *Luxembourg*; trenulu, care avea să ducă la castelulu dela *Sombreffe* pe *Marchisulu* și pe óșpetii săi, pleca dimineața la 9 ore.

René, sosinduu de cu sēră în *Brusselsa*, se preumbla în susu și 'n josu prin mica gară, când d'odată étă că dăresce pe d-lu de *Verrières* și pe cele două fiice ale sale. Invēluite în mantale lungi, sub cari le dispărea costumulu, aveau pe capu mici bonete, ornată fie-care cu câte-o pană de vulturū. Ținērulū i se părū că caracterulu fisionomiei *Ioanei* devenise mai pronunțatū; în privirea ei puteai afla chiar asprime. Cu tote aceste, când ilu vedu pe *René* ilu intēpină cu unu surisū drăgălașu și dēdu mâna cu elu.

— Mē bucurū că te revēdu, îi dăse ea.

Incătu privea pe *Maria*, ea se făcu ca foculu de roșiă la vederea lui *René*, și la respectuoasa lui salutare îi răspuse încetinelū.

Bētrānulū *Marchisulu*, neliniștitū, agitatū, nu mai avea

să pricepă însemnătatea și folosul învățării. De altminteri legea însăși vine în ajutorul d-tale făcându din mergerea la școală a copiilor o datorită anumită și neînlăturată a părinților.

Să sfârșim serbarea noastră cu strigătul scump inimeiilor noastre, de:

Trăiască Regele Carol II! Trăiască Regina Elisabeta!

Aceste cuvinte venite din inimă erau foarte la locul lor, căci au fost bine pricepute și apreciate de toți cei de față. Răspunsurile făcute au probat că locuitorii sunt pîntrunși de totă însemnătatea ajutorului ce li-se dă spre a merge înainte pe calea propășirii și a luminării. Preotul d. Dămitru Gherghiteanu spune în răspunsul său că „pentru aceste bine faceri ce neconținut am primit de la bunii noștri Suverani, suntem datorți ca în fiecare zi să înălțăm cântărea cerului rugile noastre“.

Primarul arată cum locuitorii își impuseseră deja jertfe pentru a avea o școală, dăr că nu avuse înă bucuria și mângăierea sufletescă să aibă în comună un învățător plătit de Stat, căci neavîndu un local propriu, se refuza ori-ce cerere de așa fel:

„Locuitorii — dice consiliul comunal — recunoscîndu valoarea darului regal, nu pot avea decît admirațiune pentru iubitul nostru Suveran. Conchide dîcîndu că pe viitor marele nostru Căpitan va reperta și mai mari victorii în ori ce complicațiune cu fii țerei adăpați de mică la luminile cărții.“

Învățătorul espuse într'un chip foarte lămurit cum bine-facerea Regelui nu a cădutu pe un pămînt neroditor, și cum își va da toate silințele pentru ca școală să dea băeți deștepti, iubitori de ordine, și cunoscători ai trecutului nemului țării.

După sfârșitul acestei serbări consacrate inteligenței, veni rîndul petrecerilor. Se oferiră locuitorilor de ale mîncărei, se goliră câte-va pahare în onoarea binefăcătorului Suveran; și apoi totul se sfârși, după bunul și străvechil obiceiu românesc, cu hore și alte de acele jocuri naționale cu ajutorul cărora își mai uită Românul grijile și munca zilnică, pentru câteva ore. Atît d. I. Kalinderu cît și d. silviculor Oneanu și d. Machedon, mare proprietar din localitate, s'a întreținut totu timpul cu locuitorii dîndu-le povești bune și indemnîndu la muncă.

Manevrele de lângă Focșani

Tema manevrelor cari au început la Focșani este următoarea:

Un inamic avîndu 8 regimente de infanterie, 6 baterii de artilerie și 4 regimente de cavalerie este presupus că vine dinspre Bacău. Primele trupe disponibile, 10 batalioane de infanterie, un batalion de geniu, 4 regimente de cavalerie și 5 baterii se pornesc din Râmnic la Focșani spre a-i întîmpina și avîndu ordin să reziste cît mai mult pînă ce le va sosi ajutor. Inamicul va fi figurat de un escadron de cavalerie al cărui fiecare pluton va însemna un regiment, și o baterie de artilerie al cărui fiecare tunu va însemna o baterie.

Țiua I. 8 Octomvre. Trupele se vor afla la 10 dimineața în poziția următoare: Infanteria și artileria între Putna și Gârla Morilor, în colone de marș gata a se pune în mișcare în spațiul cuprins între Făurei și Precești. Cavaleria la Șușița călare pe șoseaua Focșani-Mărășesci.

Inamicul va avea eclerorii săi răspîndiți pe marginea pădurei Mărășescilor.

Manevra va începe prin punerea în mișcare a di-

viției de cavalerie care va da atacul și vîdîndu infanteria inamică se va retrage descoperîndu frontul diviziunii de infanterie, care intră în luptă.

Însă, găsindu-se în față de forțe superioare începe retragerea pînă la satul Făurei, pînă unde este urmărită de inamic.

Țiua II 9 Octomvre. Poziția dela Făurei-Precești care a fost întărită este atacată din nou a doua zi de inamic. Apărarea considerîndu, că pozițiunea nu se mai pôte ține, va ordona retragerea.

În timpul acesta va sosi cu calea ferată o baterie călărească, care va descinde în drum și va veni în grabă pe linia de apărare. Acesta va fi semnalul că ajutoarele așteptate au sosit.

Infanteria ia ofensiva, er cavaleria amenință retragerea inamicului,

Lupta se va termina aci.

Falimente mari în Lipsca.

Marele bancher Bernhardt Sandbank din Lipsca a încetat cu plățile și acesta din cauză că „Banca de Scont“ din acel oraș a încetat plățile. Sandbank sta în relațiune cu cea mai mare parte din bancherii din Iași și acesta scire, spune „Liberalul“, a produs o mare senzațiune în lumea comercială din Iași.

Ca privire la falimentul băncii Disconto din Lipsca se scrie că falimentul a fost provocat prin neregularitățile directorilor Windkelmann și Ierusalini.

Banca Disconto trecea de mai multu timp ca puțină solidă, dăr nimeni nu credea, că va izbucni atît de repede o catastrofă. Era bătătoru la ochi că la 17 ale curente se țineu grabnicu o ședință a consiliului de administrațiune despre care se răspîndeau din Lipsca cele mai neliniștitoare sciri.

Dela această ședință lipsind directorii Windkelmann și Ierusalini, se presupunea că ei au fugit din Lipsca. Amîndoi au jucat foarte multu la bursă în valori rusești și au avut în lunile din urmă pierderi colosale, fiindu că în urma campaniei țariste oficiose germane efectele de valoare ale Rusiei suteriseră foarte mult.

Cît de multu sunt atinse institutiile financiare din Lipsca prin acestu falimentu încă nu se scie.

Acțiunile Disconto, care mai deunăzi notau 303 mărci, astăzi au scădutu la 30 mărci.

Raportu polițienesc. — N'ai nevoie să pricepi multu meteorologia, pentru a prognostica cu siguranță matematică că la țergul anual de toamnă va ploua. Așa și țergul de estu anu, ce a trecut, a început cu ploaia și zăpadă și a încetat cu ploaia, și încercarea cerului de a-și da în țiua dînteu o înfățișare mai veselă, pentru ca să mai dea speranță spiritelor deprimare, a fost slabă și prea tîrzie. Din punctu de vedere polițienesc însă se pôte privi acestu țergu ca isbitu, intru cît poliția a avut foarte puțin lucru. Deja recunoscerea întreprinsă pe întregu teritoriul orașului a fost însoțită de succesu potrivit, dovadă cu praxa întrebuintată mai înainte de poliția față cu pungașii a avu efect. Pe cînd altă dată poliția prindea mulți pungași, bărbați și femei, de rîndul acesta numai câțiva neprevădători, cari sperau să facă bune treburu, au avut desamăgirea de a se gîndi timpu de 2 zile în arest asupra stăgnării afacerilor și de a-și pune la dispozițiune mutra, ca să li-o ia fotografulu poliției. Acestei împrejurări e a se mulțami, că la țergu numai câteva furturi mai mici s'au comis. Unu singuru pungașu din cei mai cunoscuți, care deja împodobesce albumul criminalilor, cutezasu, în ultima zi a țergului se vină la Brașov; der deja la primul furtu fu lovit de rîsbunătorea Nemesis și pus la umbră.

Doi schimbători de bani din locu cumpăraseră acum

vr'o patru săptămîni, cum dîcî ei. dela 3 țeranî români din Boroșineul micu auru curat naturalu în formă de bețe și tôte în greutate de aprîpe 2 chilogramme, cu neînsemnatul prețu de 488 fl., pe țare, cum pretîndu, voiau să-l dea unui auraru de aci ca să-l topescă și apoi să-l trimetă la monetăria din Viena. Sămbăta trecută află poliția despre acestu, luă dela schimbătoru aurul, care represintă o valoare de celu puțin 3300 fl., și făcu arătare la judecătoria penală competentă, deorece esistă momente de aprîpe sigură bănuială, că acestu auru provine dela unu furtu.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

(Urmare și fine din Nr. 223)

29. Dela On. domn George Codru, notaru cercualu în Drăguș, 2 fl. 50 cr. v. a. colectați prin primarul Danilă Popa din comuna Viștea superioară. Suma 2 fl. 50 cr. v. a.

30. Dela On. domn D. C. Panțu, comerciantu în Brăila (România) 170 lei noi, colectați dela p. t. domn: D. C. Panțu, comerciantu 10 lei noi, Costache C. Panțu, comerciantu 1 leu nou, Nicolau S. Birzănescu, farmacistu 8 lei noi, Anonim 1 leu nou, C. I. Olteanu, contabilu 2 lei noi, P. Bancotescu, comisioner 10 lei noi, Anonim 4 lei noi, G. Avisalom, comisioner 2 lei noi, Anonim 3 lei noi, I. Petrescu, învățător 1 leu nou, I. N. Frateșu, comerciantu 5 lei noi, Ștefan Beloiu, comerciantu 6 lei noi, Nicolae V. Perlea, comerciantu 10 lei noi, Aureliu Bunea, comerciantu 2 lei noi și I. Alexe Frateșu, comerciantu 5 lei noi, totu din Brăila și Societatea „Carpații“ Secțiunea II-a din Brăila 100 lei noi. Suma 170 lei noi. Suma acestu de 170 lei noi în bancnote românești s'a schimbatu (prefăcutu) la societatea de economie „Furnica“ din Făgăraș în 72 fl. v. a.

31. Bucatele: țergu, și cucuruzu, cari s'au mai adunatu în cancelaria comunală din Galați s'a vîdatu pentru prețulu de 2 fl. 80 cr. Suma 2 fl. 80 cr. v. a.

Sumele de sub punctele 23—31 a dărei acesteia de sēmă, cari facu la oaltă 125 fl. 87 cr., s'au împărțitu nenorociților incendiați din Galați în 11 Septemvre 1887 st. n.

Peste totu la acestu comitetu de ajutorare s'au adunatu și împărțitu pînă acuma următoarele sume de bani:

a) 400 fl. 80 cr. v. a. împărțitu incendiatoru la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. v. a. împărțitu incendiatoru la 5 Iunie a. c. st. n.

c) 125 fl. 87 cr. v. a. împărțitu incendiatoru la 11 Septemvre 1887. La oaltă dăr s'a adunatu și împărțitu suma de 652 fl. 28 cr. v. a. ce de sigură a contribuit la alinarea multor suferințe și lipse.

Le mulțamim din inimă Onoraților domni colectanți și generoșilor contribuenți în numele nenorociților incendiari din Galați, și ne deobligăm a publica și mai departe ori-ce ajutoare cari vor mai incurge și după acestu în favorul nenorociților din acestu comună.

Galați, 16 Septemvre 1887. st. n.

Ioan Turcu, președ. com. de ajut. Nicolau Aron, secret. com. de ajut.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

DORTRECHT, 24 Octomvre. — Conte de Paris a datu erî unu prîndu. Numele celor cari au luat parte se ținu secrete din ordinul contelui. Eri și ați au sositu erăși alți vizitatori. Tôte hotelurile sunt ocupate. Adunarea se pare că are unu scopu multu mai serios decît o simplă întrunire amicală.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potu cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editoru și redactoru responsabil: Dr. Aurel Muresianu.

Căți-va călători se scoborîră, între alții unu bătrănu frumosu cu barba albă, cu fața încă plină de viață, cu ochii albaștri; era îmbrăcatu într'unu costumu suru de vînatu, cu ghete, și pe traista cea mōle avîndu atîrnată o pușcă.

Elu se îndreptă spre d-lu de Werrières cu unu mersu sprinten și vioiu.

— Bună țiua, marchisule, țise elu cu o voce dulce și sonoră.

Pe buzele marchisului se vîdî unu suris care lumină o clipă palidă și seacă față.

— Puteai crede, țise elu dup'o paușă de o clipă, ca Hubert să nu fi venit?

— Să mergem, să mergem, marchisule, d-ta te afli bine, și n'avem trebuință de doctorulu pentru ca să putem vîna vr'unu fasanu seu chiar și vr'unu mistrețu. Pe drumu trenulu nu se opresce decît câteva minute.

Servitorulu veni să înscințeze că află-se unu compartimentu gol, în care mai antei intrară cele două tinere. Domnulu de Werrières, ceva mai animat prin sosirea bătrănelu vînatu, care se chema de Fontailles, intră asemenea urmatu de cei doi tovarăși ai săi.

Locomotiva se puse er în mișcare; și cu grabă străbătu spre Charleville. Fontailles își enara pe largu pătaniile sale de vînatu; marchisulu cădî erăși în fanteziile lui, și René privea la profilulu celu finu alu

Ioanei, ai cărei ochi erau îndreptați spre peisagiulu ce fugea cu iuțelă; gardurile vii, arborii, colibele, păreau că sbōră înainte....

Ioana le privea cum trecu, dăr se părea că respiră cu greutate; deodată își întorse capulu spre René, și elu vîdî cum pe marginea genelor ei lungi strălucea câte-o lacrimă....

Unu momentu după aceea, Ioana ridea conversăndu cu sora sa. Ce straniă enigmă este fata asta!

Era pe la amîdu, cînd ajunseră la gara dela Charleville. Unu caru vechiu îi aștepta; rōtele-i erau într'o stare atît de rea, încât Fontailles strigă:

— Cum se pôte, marchisule, de n'ai dispusu să se repare acestă trăsura? Decât să mă suiu în ea, mai bucuroș mă duc pe jos, nu voin să mă periclitēze mergîndu în acestă trăsura ce te bagă'n spaimē.

— Haid să plecăm, vino, țise Ioana cu surisulu ei drăgălașu, dă-mi mână să mă suiu, unui vînatu bravu ca d-ta nu-i e permis să refuze esemplulu ce i-l dau!

Totu vorbindu, ea-și desbăcă mantaua și rînase în costumu suru vînatorescu. Jacheta i se așea foarte bine pe umeri și pe talii, pōla preste totu de plușu îi ajungea pînă la genunchi; pulpele-i delicate erau strânse în ghete cu țureci lungi de colōre galbină, și sub mica ei pălărie cu pēnă de vultur, fața ei dulce avea o espresiune plină de farmec.

Bătrănul Fontailles subjugat cu totul nu mai refușă de a urma Ioanei și Mariei, cari se suiseră deja în căruță.

Castelul marchisului era foarte aprîpe de cetățuia Sombrefte; și cînd intră trăsura în spațiosa curte de onōre, tinerele fice și tatălu lor, în spre trecere, fuseră deja salutați de mai mulți dintre locuitori.

Ce clădire de unu aspectu bizar și posomorit mai era acestu castel! Turnulu, se țice, că data din secululu al 12-lea, celelalte părți aparținēu epocelor difērite, și totul forma o grămădire de lucruri nepotrivite.

René observă imediatu starea ruinată a edificiuului, desolarea curții, în parte depavată, căderea zidurilor din prejmuire.

O servitoare bătrăna conduse pe tînerulu în odaia ce-i era destinată. Pentru a ajunge acolo, elu trebui să urce o scară în formă spirală și să trecă printr'unu lungu culoaru, în care e răspundeu celu puținu o duzină de uși.

Odaia lui René era situată, fără puțin, aprîpe în mijlocul coridorului carele în partea opusă dela acela unde se afla scara de forma spirală, era tăiatu în unghiu dreptu printr'unu altu culoaru.

— Aceste sunt odăile amiculu? întrebă René pe bătrăna servitoare.

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena din 80 Octomvre st. a. 1887

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1887.

Cursulu pieței Brașovă din 21 Octomvre st. n. 1887.

Table with financial data for Vienna, including gold and silver prices, interest rates, and exchange rates for various currencies like the Hungarian forint and the Austro-Hungarian crown.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing prices for various bonds, government securities, and bank notes.

Table with exchange rates for Brașov, showing rates for Romanian banknotes, silver, Napoleon's gold, and other regional currencies.

Carne de vită

bună și prospătă

Kilo 30 cr., așa dăr cu 4 cr. mai efină ca în ori-ce altă măcelăria, se capătă de Sâmbătă încóce 22 Octomvre a. c. în prăvălia de sub casa sfatului.

Avisu d-lorū abonați!

Rugămū pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fășia sub care au primitū điarulū nostru până acuma. Domnii ce se aboneză din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă. Dēcă se ivescū iregularitāți la primirea điarului onor. abonați suntū rugați a ne încunosciunța imediatū prin carte postale, ca în cātū depinde dela noi, să se delătoreze.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașovū la Peșta: Trenulū de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute sēra. Trenulū mixtū Nr. 315: 4 óre 01 minutā dimineța.

2. Dela Brașovū la Bucuresci:

Trenulū acceleratū Nr. 302: 5 óre 37 minute dimineța. Trenulū mixtū Nr. 318: 1 órā 55 minute dupā amēđi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Peșta la Brașovū:

Trenulū de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amēđi. Trenulū mixtū Nr. 316: 9 óre 52 minute sēra.

2. Dela Bucuresci la Brașovū:

Trenulū acceleratū Nr. 301: 10 óre 12 minute sēra. Trenulū mixtū Nr. 317: 2 óre 32 minute dupā amēđi.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Brașovū la Rēșnovū-Zērnesci-Branū: 12 óre 30 min. dupā amēđi. b) " " " Zizinū: 4 óre dupā amēđi. c) " " " în Sēcūime (S. Georgi): 1 órā 30 minute nóptea. d) " " " la Făgărașū: 4 óre dimineța. e) " " " la Săcele: 4 óre dimineța.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Rēșnovū-Zērnesci-Branū la Brașovū: 10 óre înainte da amēđi. b) " Zizinū la Brașovū: 9 óre a. m. c) Din Sēcūime la Brașovū: 6 óre sēra. d) " Făgărașū la Brașovū: 2 óre dimineța. e) " Săcele la Brașovū: 6 óre 30 minute sēra.

Mersulū trenurilor

Valabilū dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table showing train schedules and fares for routes between Predeal-Budapest, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș. It includes columns for train types (omnibus, pers. accelerat, pers. de pers., pers. de persóne, omnibus) and fares in various currencies.

Nota: Órele de nópte suntă cele dintre liniile gróse.